

Наталія Андріївна Шабел.
Городищенська ЗОШ І-ІІ ступенів
Менського району Чернігівської обл..
Вчитель української мови і літератури
й англійської мови. Категорія вища.

ПРО ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙ У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Протягом кількох років – відколи вивчення іноземної мови було запроваджено з другого класу – я працюю над вирішенням дуже актуальної проблеми, яка є відчутною для всіх учителів іноземної мови, що викладають у 2 - 4 класах – це пошук і застосування найефективніших прийомів і методів навчання іноземній мові у початковій школі. Як вчитель-практик, я маю на меті максимально спростити для дітей процес сприйняття матеріалу і формування знань і навичок, зробити урок англійської мови для дитини таким, що приносить задоволення і радість успіху.

З приводу запровадження вивчення іноземної мови з другого класу є дуже багато різних відгуків, здебільше негативних – адже як може семирічна дитина засвоїти все, що вимагається за програмою, якщо вона ледве зробила перші кроки у вивченні рідної мови?! Не знаю, чи хто з учителів, дітей та батьків сприйняв це нововведення із захватом чи хоча б щирим схваленням за вісім років його дії. Лише усвідомлення учителем його професійного обов'язку та творчий ентузіазм є рушієм цієї нелегкої справи.

Завдання вчителя іноземної мови у школі першого ступеня полягає у пошуках різноманітних способів навчити малюка чужій мові так, як того хочуть поважні дорослі дяді. І найчастіше вчитель вдається до найнесподіваніших прийомів, бо його обов'язок – виконати програму, маючи на озброєнні дві речі: хитромудрі підручники для початкової школи і власну винахідливість.

Досвід показує, що пропонувати учням початкової школи синтаксичні моделі, які містяться у діючих підручниках, можна, але вимагати засвоїти – марно, у такому віці це надто складно, навіть для найобдарованішої дитини. Досвідчені радять: «Та всього й не треба, ви оте лише усно, а інше лише як зразок мовлення, щоб звикали...» Гаразд, а для кого ж і для чого тоді створено підручники для 2-4 класів? Здебільше, щоб милуватися, бо все красиве, але незрозуміле, важкодоступне. Адже вчити нам треба не тільки вундеркіндів, а і тих, кому можна було б ставити заслужене «7».

У пропонованих нашій школі підручниках матеріал подано незручно, автори чомусь не вважають за потрібне чітко виділяти всю лексику – це завдання повністю покладено на вчителя. Учні неохоче використовують словник, навіть такий, що спеціально призначений для молодших школярів, бо це забирає у них багато часу, стомлює. Навіщо було шановним авторам „винаходити велосипед”, адже старі підручники В.Плахотніка для колишніх 5 і 6 класів містили справді хороші вправи для запам’ятовування лексики – знаю, що саме цими підручниками вибірково користувалися і користуються багато колег. Зважаючи на матеріальне становище жителів села, та і не тільки села, про придбання альтернативних підручників коштом батьків мова не йде. Тому доводиться ретельно опрацьовувати та враховуючи можливості дітей, вибирати, групувати, роздруковувати і давати учневі додаткові картки зі словами, транскрипцією та перекладом. А чому не можна було вмістити все це до підручника? Чи третьокласник уже повинен вміти швидко працювати зі словником і отримувати від цього задоволення, витрачаючи години?

Готуючись до уроків англійської мови у 2 класі, я постійно виготовляла картки з простими завданнями. Переконавшись, що ці **дидактичні матеріали** полегшують дітям процес засвоєння, я систематизувала їх відповідно до календарного планування і упорядковувала у вигляді **посібника** “My English. Step by step”, який тепер є на уроці у кожного учня. Щодо першого року навчання, я переконана в тому, що у 2 класі краще пропонувати найпростіше у цікавій формі – тоді робота для дитини буде легкою і приємною а ми можемо сподіватись на гарний результат. Яка користь від того, що дитина розглядає малюнки, але не може розуміти речень, скажімо, з типовими скороченнями, чи питань, що мають будову, що відрізняється

від української мови? Вимагати зазубрити саму конструкцію без розуміння принципу будови – це, може, й вихід, але навіть дитина з фотографічною пам'яттю невдовзі забуде і буде засмучена цим. Перша невдача може сприйнятись другокласником як поразка – адже труднощі, з якими стикається дитина, породжують небажання, боязнь, навіть зневіру у власних можливостях. Вищезгаданий посібник пропонує другокласникам оволодіти обов'язковим мінімумом і навчитись висловлюватись у межах тем, визначених програмою, використовуючи лише такі найпростіші моделі речень: *It (this, that) is a desk. The desk is grey. I can see a map on the wall. The book is on the shelf. There is a bag at the chair. I have a toy-car...* Відповідно учні вчаться ставити і запитання до пропонованих моделей: *Is it (this, that) a desk? What is this (that)? Can you see a book on the shelf? What can you see on the shelf? Where is the book? Is there a bag at the chair? Have you a toy-car? What have you?*

Звичайно, слід наполегливо пропонувати вживати прикметники, займенники, при вивченні множини – числівники. Таким чином дитина не перевантажена надмірною кількістю інформації, не розгублена, а зосереджена на головному. І коли вона успішно це засвоїть, можна запропонувати їй додатково варіанти більш поширених речень.

А сучасний третьокласник уже стикається з проблемою опанування складних граматичних категорій: часових форм дієслова, відмінюванням займенників, творенням кількісних і порядкових числівників, ступенів порівняння прикметника – і все це тоді, коли навіть з рідної мови восьмирічна дитина тільки починає вчитися розрізняти частини мови. Виникла потреба створення простого і зручного у користуванні граматичного довідника для учнів 1- 4 класів. Так з'явився **новий посібник**, яким користуються учні 3 класу для засвоєння основного програмового матеріалу (посібник відповідає календарному плануванню). У 4 класі діти тримають посібник під рукою як довідник і для повторення матеріалу, що вивчався у 3 класі. На перших його сторінках подано основні правила читання і приклади слів та речень з цими ж словами. Крім основного лексичного та граматичного матеріалу, викладеного у зрозумілій формі, посібник містить тренувальні вправи, опорні схеми, таблицю неправильних дієслів. Обидві книги друкуються для кожного учня на

домашньому обладнанні коштом учителя та із залученням мінімуму благодійних внесків батьків. Деякі учні 5 і 6 класів, що у початковій школі ще не користувалися такими посібниками, теж оцінили їх користь і зручність у користуванні та замовляють для себе обидва посібники.

Посібники з англійської мови для 2 та 3-4 класів

Крім посібників, на уроках у 2 - 4 класах я застосовую давній перевірений **прийом активної гри** – нині подібне прийнято називати інтерактивними методиками. Діти охоче виконують ролі у міні-виставах при вивченні назв тварин, назв кольорів, тем “My Day”, займенників, числівників тощо. Саме гра якнайкраще підходить як прийом для обов’язкової розминки, наприклад, у 3 класі:

1. Гра «Відшукай пару». Учні отримують 1-2 картки зі словом, якому є логічна пара на інших картках. Учень читає слово, решта, переглянувши картки, знаходять у себе «пару» до почутого слова і читають (*school – teacher, hospital – doctor, worker – plant, driver – car, student – university...*)

2. Гра «Числа». (математична розминка – міжпредметні зв'язки). Перед початком гри можна запропонувати пригадати «числові ряди»: 3, 13, 30; 5, 15, 50; 8, 18, 80.

Is it truth or wrong? (Yes. | No.)

- *1 one plus 3 three is 4 four.*
- *2 two plus 4 four is 7 seven.*
- *9 nine minus 8 eight is 1one.*
- *5 five plus 6 six is 10 ten.*
- *8 eight plus 4 four is 12 twelve.*
- *13 thirteen minus 3 three is 10 ten.*
- *11eleven plus 5 five is 16 sixteen.*
- *40 forty minus 20 twenty is 20 twenty.*
- *70 seventy minus 50 fifty is 30 thirty.*
- *25 twenty five minus 5 five is 20 twenty.*

При вивченні теми "My Family" діти охоче приносять фотографії з сімейного альбому і знайомлять однокласників з родиною, називаючи рідних, їх вік, заняття, ознаку зовнішності... Стандартний діалог перетворюється на гру, якщо вчитель надасть йому ігрового забарвлення. Хай у ході заняття учень отримує фішки (дрібні іграшки, кубики тощо) за активність, а наприкінці уроку складе їх до «скриньки знань», а вчитель неодмінно кожного похвалить, бо не можна залишати без фішок навіть найскромнішу дитину – адже це гра, а другокласник часто побоюється, що скаже неправильно, у такому разі слід пропонувати повторити за вчителем. Замість фішок можна використати маленькі яскраві наклейки – їх учень залишає собі.

Вашій увазі ще кілька ігор для учнів початкової школи на уроках англійської мови. На початковому етапі у 2 - 3 класі, коли формується вимова та йде процес засвоєння простих синтаксичних конструкцій, цікаво використати вправу-гру «Ланцюжок», у ході якої відбувається засвоєння окремих найпростіших фраз. Наприклад, учитель починає:

"I have (got) a new book! What have you (got)?"

Учень відповідає, показуючи свій предмет, потім питає наступного:

"I have (got) a little apple. What have you (got)?"

Звичайно, для вправи-гри слід обов'язково мати набір різних предметів: олівців, книг, іграшок різного розміру, кольору, форми. Закінчивши перше коло, учні міняються предметами і грають знову.

пропонуємо гру “Acquaintance”. Звичайно, крім слів, обов'язкових для заучування звучання, і написання, другокласники стараються засвоїти протягом уроку два-три – але не більше! – частовживаних слова зі складнішим правописом лише на слух. Перше питання ставить учитель, а далі пропонує учням «ланцюжком» розпитати про сім'ю один в одного.

Teacher. Let's look at the photo. Show me your mother.

Pupil 1. This is my mother.

Teacher. Show me your father (sister, brother...)

Pupil 1. This is my father...

При вивченні порядкових числівників простою і ефективною є гра “**Leader**” для групи з 5 - 7 учнів: діти сідають по одному кожен за окрему парту, на партах – номери відповідно до кількості учасників (але не більше 7 - 8 – інакше буде важко тривалий час концентрувати увагу дітей. Учитель запитує:

“Who is the first?”

Учень за партою, що має №1, повинен відповісти:

“I'm the first.”

Учитель запитує :

“Who is the second?”

Відповідно учень за партою з №2 відповідає:

“I'm the second.” і т.д.

При повторному проведенні гри учитель пропонує учням помінятися місцями – а відповідно і номерами і роль ведучого – ставити питання – наступному учаснику.

Вправа-гра “**Snowball**” – добре знайома вправа-гра з підручника В.М.Плахотнікі – допомагає розвивати увагу і пам'ять: учитель пропонує слово, наприклад, “**a dog**”. Учні по черзі додають одне слово (фразу), будуючи спочатку словосполучення, потім речення, але важливо, щоб кожен наступний учень зміг повністю повторити все, що сказав попередній і додати нове слово чи фразу:

1: a little dog;

2: a little grey dog;

3: I have a little grey dog;

4: I have a little grey dog in my bag;

5: I have a little grey dog in my big bag;

6: I have a little grey dog in my big green bag;

7: I have a little grey dog in my big green bag and a cat...

При цьому можна утворити дві групи і провести змагання.

Вправа **“Microphone”** ефективна, коли вчитель ставить завдання перед учнями навчитись давати оцінку явищу, предмету, закріпити знання лексики, зокрема, прикметників, займенників, будову речень... Тема **“Appearance. Clothes”** у 3 класі. Учитель каже сам чи пропонує учаснику сказати речення, той, у кого мікрофон, висловлює оцінку. Наприклад:

“– My sister has a clean dress on.

– I think she is tidy”.

“– Dan has dirty trousers.

– I think he is not tidy”.

“– Nina usually wears a clean white blouse on.

– I think she is a good girl”...

Учням, які мають труднощі при будові речень, можна запропонувати заздалегідь підготовлені картки з реченнями і дати можливість висловити свою думку, прослухавши кілька виступів однокласників. І якщо вже учневі пропонується для вправи-гри така річ як мікрофон, то це повинна бути саме ця річ – знайти не складно – а не ручка чи лінійка. Якщо ж не застосовувати саме таку назву, можна використати невеликий, наприклад, тенісний м'яч, по черзі перекидаючи його учасникам.

Вивчаючи тему **“Holidays”** можна запропонувати вправу-гру, обравши одну з назв: **«Різдвяний подарунок», «Подарунок до Дня знань», «Весняний сюрприз», «Великодній сюрприз»...** Учень заздалегідь отримує завдання обрати якусь річ, яку може описати, відповідаючи на питання однокласників.

Учень **«хвалиться»**, що має цей предмет:

“I have something interesting for you!”

Однокласники, задаючи по черзі різноманітні питання про розмір, колір, призначення цієї невідомої їм речі (у 3-4 класі потрібно надати письмові підказки – зразки речень), повинні здобути максимум інформації і здогадатись що це за предмет.

Наприклад:

P. 1: I have something interesting for you!

P. 2: Is it for school (home, game, rest...)?

P. 3: Is it round (oval, square...)?

P. 4: Is it damp or dry?

P. 5: Can we eat (play...) this?

P. 6: Does it help us to work (write, study...)?

P. 1: Yes, it is (does)/No, it is (does) not.

Partly... Rather yes (no)...

Проте іноді можливості проведення подібного типу вправ можуть бути обмеженими недостатнім лексичним запасом учнів з теми, яка опрацьовується. В такому випадку, якщо триває початковий етап засвоєння лексики нової теми, варто перед виконанням вправи демонструвати та пропонувати записати у зошити активну лексику, повторити її. Цілком допустимим є використання зразків та опорних схем, наприклад, схем будови речень.

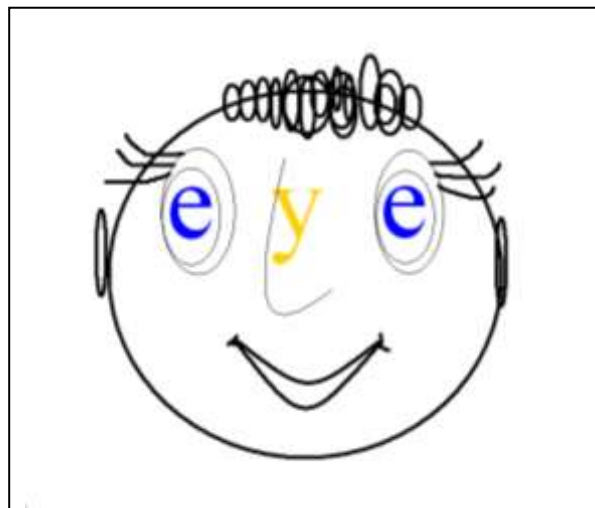
У додатку – вашій увазі матеріали для уроку узагальнення вивченого матеріалу у 4 класі. Ці ігри можна використовувати і на окремих уроках у 3 і 4 класах.

Використання наочності – одна з обов'язкових умов викладання іноземної мови на початковому етапі. Не слід обмежуватись лише ілюстраціями. Не можна змушувати дитину уявляти песика – необхідно, взявши іграшку і показати, що *This is a small dog*. Тому мати повний набір різних предметів, іграшок, макетів – це дуже важливо. Для запам'ятовування правил читання я активно застосовую власні **малюнки-схеми**, вдаючись до прийому схожості предметів чи явищ. Ось зразок декількох схем:

Опорні малюнки-схеми

Діти із задоволенням зображують такі малюнки-схеми у зошити, а набір кольорових ручок – необхідна річ на кожному уроці, оскільки, обводячи букви, слова, малюючи довільну рамку, дитина активізує зорові рецептори. Слово „око” – “eye”, не секрет, запам’ятати непросто. Нам допоможе малюнок – смішне личко, яке каже „Ай!”

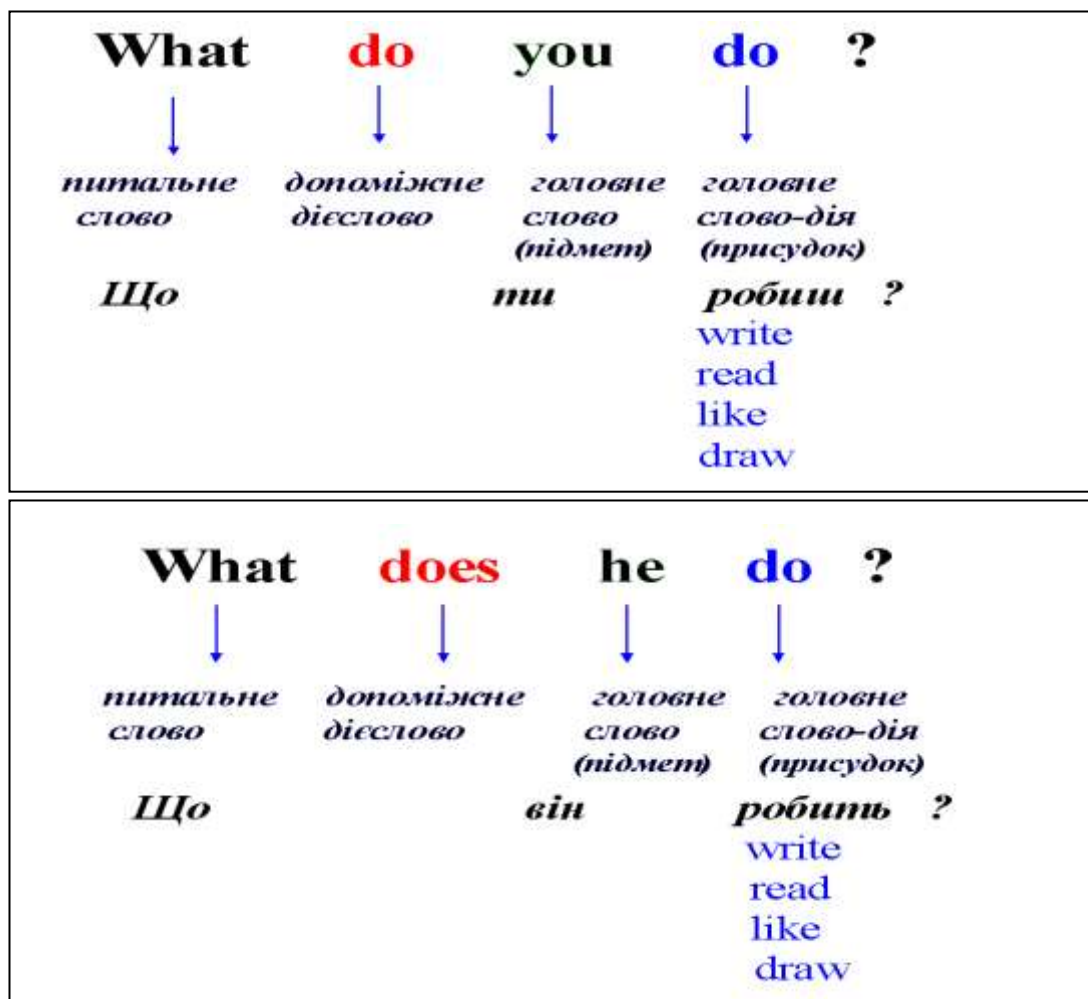

Цей добродій допомагає запам’ятати слово “eye”

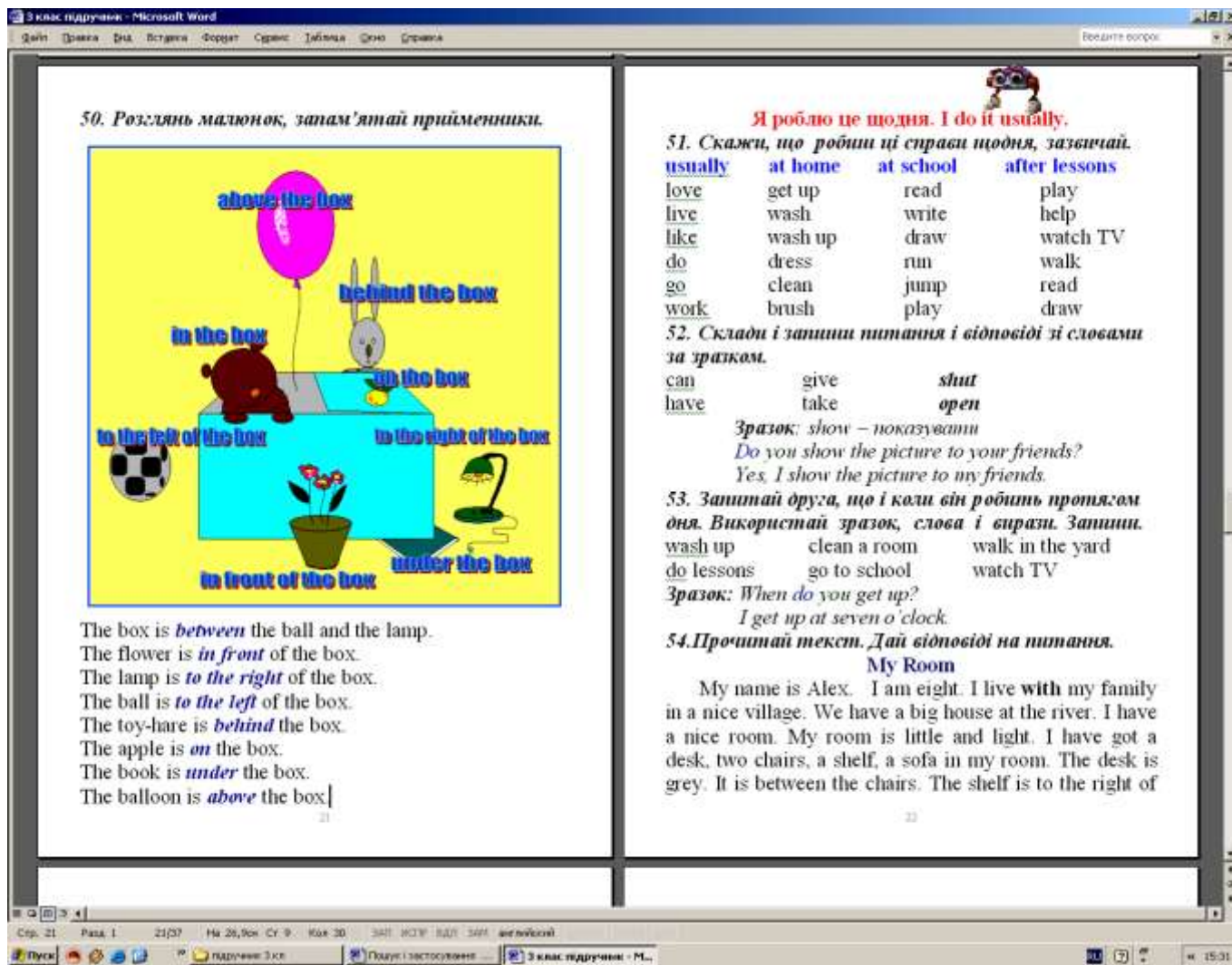
Наразі нова проблема: який зошит **зручніше** використовувати дітям у 2-4 класах? Практика доводить, що навіть у початковій школі дуже корисно мати зошит на 48 аркушів, оскільки всі правила, вправи, зразки і схеми у ньому зберігати краще. У перші роки запровадження вивчення іноземної мови у початкових класах, коли підручники потрапляли до школи із запізненням на півроку, зошит для вчителя, учнів і батьків виконував функцію універсального помічника-довідника – там були всі записи, виправлення, малюнки, що допомагали засвоїти мовні явища, навіть „хитрі” підказки для дитини та зацікавлених мами чи тата. Діти часто гублять тоненькі зошити, що вже скінчилися, а великі бережуть, бо звикли звертатися до них за допомогою. Вони старанно малюють схеми і малюнки-підказки з підписами кольоровими ручками і згодом розглядають їх із задоволенням знову і знову. Став у пригоді мій власний скромний хист до малювання: я встигаю допомогти всім, хто раптом засумнівається у тому, що його малюнок буде такий гарний, як на дошці чи на схемі.

Але за такий „лібералізм” щодо учнівських зошитів доводиться чути жорстку нещадну критику прихильників традиційних норм з боку контролюючих інстанцій (2 зошити у лінійку (№1 і №2) на 12-18 аркушів! – один забори на перевірку, а у іншому нехай дитина як хоче, так і бореться з домашнім завданням ...) Але я, хоч знаю, що ризикую, але не можу відмовитись (а чому, власне, повинна, якщо це значно полегшує дітям навчання?!) від випробуваного і виправданого методу – справжнього **робочого** зошита, де дитина **працює** із задоволенням. Зі своїм скромним досвідом не наважусь відстоювати це як новаторство, хоча маю численних прибічників серед колег.

При вивченні орфографії, граматики, синтаксису важливу роль я приділяю **опорним схемам** і домагаюсь **розуміння** мовних явищ, а не заучування правил. Ось зразок схеми будови питальних речень. Подібні схеми ми постійно застосовуємо на уроках, також діти охоче їх зберігають, прикріпивши у кінці того ж робочого зошита, щоб скористатися при виконанні домашніх завдань.

Опорна схема „Будова питань у Present Indefinite”

Сторінки посібника для 3-4 класів

Враховуючи труднощі, з якими стикаються вчителі та учні на початковому етапі вивчення англійської мови, активне застосування на уроках наочності, діалогів у ігровій формі, та дидактичного матеріалу, що пропонує прості синтаксичні моделі і лексичні вправи на основні правила орфографії сприяють полегшенню сприйняття учнями іноземної мови, покращенню якості знань учнів, роблять цей процес цікавим і приємним. Посібниками “My English. Step by step” ми користуємось лише третій рік. Нинішні четверокласники почуваються набагато впевненіше навіть на відкритих уроках, ніж учні п'ятого класу, що свого часу не мали посібника. Успіхи учнів 2 і 3 класів, їх бажання вивчати англійську мову покращились у порівнянні з показниками минулих років завдяки використанню посібників, упорядкованих на основі дидактичних матеріалів, застосування ігор, яскравої наочності.

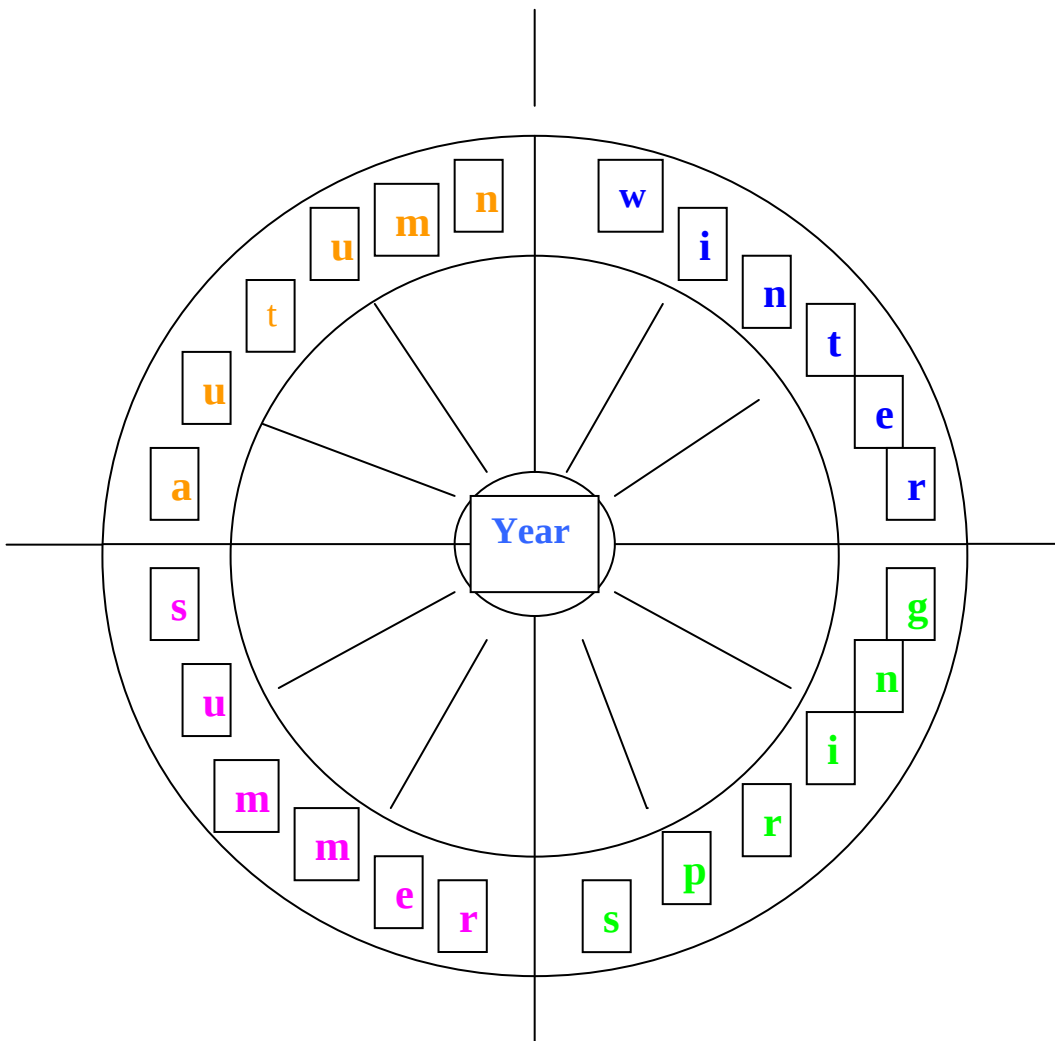
Додаток

Завдання 1. Скласти якнайбільшу кількість слів, використавши букви слова: competition (understand interesting); буква не повинна повторюватись більше, ніж вона вжита у слові.

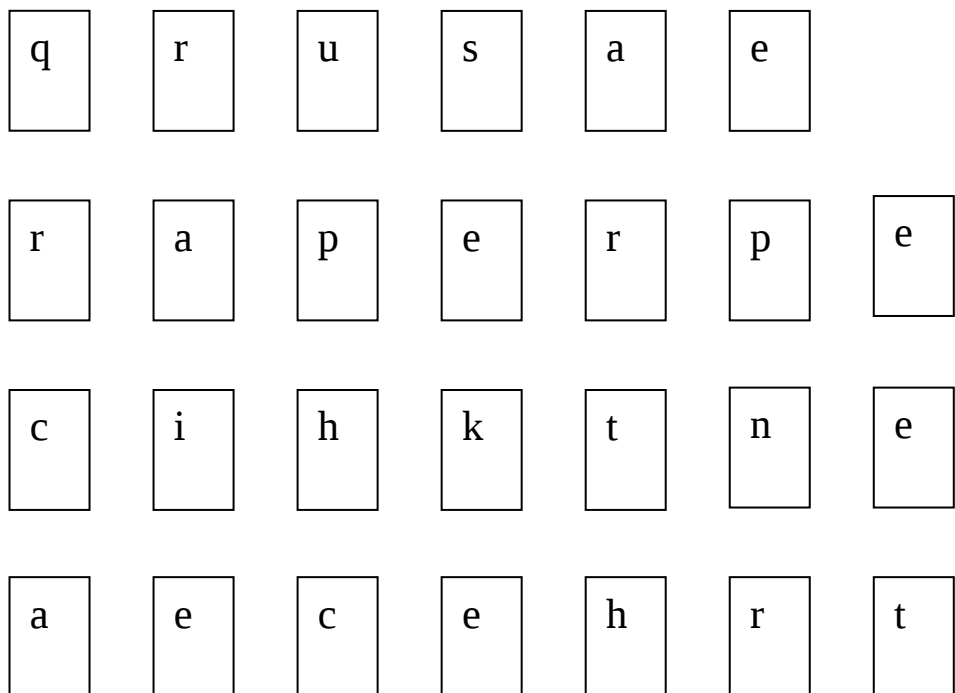
Наприклад: competition:

<i>pet</i>	<i>on</i>	<i>tone</i>
<i>men</i>	<i>in</i>	<i>totem</i>
<i>pen</i>	<i>met</i>	<i>comet</i>
<i>it</i>	<i>cotton</i>	<i>temp</i>
<i>not</i>	<i>come</i>	<i>nit</i>
<i>time</i>	<i>note</i>	<i>ten</i>

Завдання 2. Діаграма “Seasons” має неправильно розкладені назви місяців, явищ природи. Потрібно поміняти слова місцями (застосовується кольорова діаграма з написами, які можна перемістити)

Завдання 3. Учні пропонуються картки у хаотичному порядку. На кожній картці – одна буква, разом повинно скластись слово (**square, prepare, kitchen, teacher**)

Завдання 4. Працюють 2 - 3 команди, мають однакові завдання. Потрібно вставити правильну форму дієслова to be. (речення надруковані, слова am, is, are – на окремих картках)

I ... a good pupil.

Dan ... in his room.

The girls ... at the tree.

Willy ... my best friend.

You ... in the school hall.

My dog ... under the bed.

Poll and Jim ... tall boys.

Kat ... at the table.

I ... ten years old.

We ... playing in the yard now.

Jack ... the first.

They ... in the wood.

Завдання 5. Запрошується для участі 5 - 6 учнів. Завдання: їм потрібно по черзі називати англійською мовою назви рослин чи тварин. Назвав слово, яке вже звучало, задумавсь довше, ніж на 5 секунд – вибуваєш.

Завдання 6. Запрошується дві команди по три учні. Представник однієї називає будь-який іменник чи прикметник, суперники повинні назвати без сумніву споріднене слово: apple – red, snow – winter, sun – summer, park – grass, bear – wood, hat – head, autumn – rain, face – nose...

Завдання 7. Перетворити речення з присудком у Present Indefinite на речення з присудком у Past Indefinite, додавши потрібні другорядні члени речення (дібрати 10 - 15 найуживаніших дієслів) :

- 1) *I read books every day.* – ???
- 2) *We play in the park in the afternoon.* – ???
- 3) *Dan helps his father in the garden.* – ???
- 4) *The boys come to school in time.* – ???
- 5) *Ukrainians celebrate Christmas on the 7th of January.* - ???
- 6) *Ann and Bob live in town.* – ???
- 7) *I draw flowers.* – ???
- 8) *The children decorate the wall with flowers and pictures.* – ???
- 9) *Willy wakes up early.* – ???
- 10) *I speak English good.* – ???
- 11) *He does lessons in the evening.* – ???
- 12) *Nick likes apples.* – ???
- 13) *Jan and Ben run in the yard every morning.* – ???
- 14) *The girls sing songs on the stage.* – ???
- 15) *You go to the wood in summer.* – ???...

Завдання 8. Гра для двох – трьох команд. На кожній картці – слово - іменник. Картки слід згрупувати до секцій, утворивши групи за значенням слів, дати назву групі:

A desk, a fox, a pen, a pig, an apple, a cat, a bear, a book, a cherry, a cow, a hare, a horse, a cabbage, a hen, a bag, a wolf, an onion, a dog, a pencil, a cock, a monkey, a rabbit, a cucumber, a lion, a blackboard, a tiger, a potato...

Завдання 9. Потрібно поміняти прикметники так, щоб вони точніше характеризувати іменники:

<i>thin</i>	<i>ears</i>	<i>turned-up</i>	<i>neck</i>
<i>tall</i>	<i>hand</i>	<i>curly</i>	<i>face</i>
<i>blue</i>	<i>cheeks</i>	<i>oval</i>	<i>braid</i>
<i>fair</i>	<i>nose</i>	<i>round</i>	<i>hair</i>
<i>long</i>	<i>eyes</i>	<i>large</i>	<i>boy</i>

Завдання 10 . Розкласти назви кольорів на кольорові картки відповідного кольору.

3 клас

Тема. Мій день. Мої заняття. Лексики. Числівник.

Мета.

Практична. Навчати вживати дієслова, називати англійською мовою час, користуючись годинником.

Освітня. Закріплення лексики, зокрема числівників, дієслів, у процесі роботи, Present Indefinite Tense.

Виховна. Виховувати культуру поведінки, спілкування.

Розвиваюча. Розвивати увагу, пам'ять.

Тип уроку. Комбінований

Обладнання. Набір карток з активною лексикою.

План уроку

I. Вступна частина.

- а) організація класу;
- б) лексична розминка.

II. Основна частина.

III. Підсумки уроку.

Хід уроку

I. а) Організація класу. Оголошення теми і завдань уроку.

б) Лексична розминка. Учні об'єднуються у дві команди.

Повторюємо тему "My Classroom". Гра "Interview" Вчитель задає кожній команді питання першим: **"What | where | is the shelf?"** Далі, коли учень відповість, учні по черзі запитують один одного про інші предмети у класі.

Повторимо числа від 1 до 12: учні командою рахують разом, по черзі по колу.

Бали за правильність мовлення враховуються у актив команд.

Команди працюватимуть протягом всього уроку при виконанні всіх зівдань.

II.

Повторення активної лексики. Повторимо як ми висловлюємось, розповідаючи про дії, які ми виконуємо щодня. Учитель пропонує:

1) повторити за ним,

2) прочитати разом,

3) прочитати 1-3 учням,

4) перекласти з англійської на українську,

5) перекласти з української на англійську:

I get up

I wash

I dress

I go to school

I do lessons

I play

I help

I watch TV

I read

I go to a bed

Нова тема.

*Навчимося як англійською мовою спитати котра година і відповісти.
(Робота з годинником).*

Діалог: *What time is it? It's nine o'clock.*

o'clock

wake up

clean

have breakfast

usually

wash up

walk

have dinner

sometimes

brush

in the yard

have supper

Робота з опорою.

Що ти робиш протягом дня?

Коли ти прокидаєшся? ...

When **do** you **usually**

| get up

| ?

	wash	
	dress	
	go to school	
	do lessons	
	come to school	
	play in the yard	
	play in the yard	
	read books	

		I go to a bed	
I get up		one	
I wash		two	
I dress		three	
I go to school		four	
I do lessons		five	
I come to school	at	six	o'clock.
I play in the yard		seven	
I help my mother		eight	
I watch TV		nine	
I read books		ten	
I go to a bed		eleven	

III. Підсумки. Вчитель оголошує результати активності команд і окремих учасників, оголошує оцінки. Хто відчував труднощі у роботі на уроці, отримує “Home helper” – друковану кольорову картку-помічника зі схемою речень для подальшого користування при виконанні завдань.

Домашнє завдання. **Вивчити виділену лексику, за таблицею скласти письмово 3 питання, 3 відповіді, навчитись запитувати про час.**

4 клас

Тема. Довкілля. Пори року. Прикметник. Опис краєвиду.

Мета.

Практична. Навчати будувати речення, вживати прикметники, описуючи краєвид

Освітня. Пригадати пори року, назви місяців, засвоїти прикметники, будову речень

Виховна. Виховувати любов до природи, турботу про довкілля

Розвиваюча. Розвивати увагу, спостережливість, пам'ять, образне мислення

Обладнання і матеріали. Засіб демонстрації слайд-шоу (комп'ютери, мультимедійна дошка) набір карток, [презентація Power Paint “A Year. Seasons”](#)

Тип уроку. Комбінований

План уроку

- I. Вступна частина.
  - а) організація класу;
  - б) лексична розминка.
- II. Основна частина.
- III. Підсумки уроку.

Хід уроку

I.

а). Організація класу. Вітання. Оголошення теми і завдань уроку. Запис дати.

б). Лексична розминка.

1) по черзі (по колу) називаємо по порядку місяці року:

2) рахуємо до тридцяти (по колу);

3) по порядку рахуємо до 12-ти: "I am the first. You are the second. I am the second. You are the third..."

II.

1. Перевірка володіння опорним матеріалом.

а). Перегляд презентації ч.1 (1-5 слайди)

Завдання учням:

1) пригадати правопис назв пір року і місяців;

2) після перегляду записати їх у зошит.

б). Читання текстів: презентація ч.2 (6-9 слайди)

в). Діалог P1 → P2 з використанням *опорної схеми – слайд15 (будова питань)*

What are the winter (spring...) months?

What season do you (does your friend) like?

How many days has January (February, May, August, December)?

What clothes do you (does your friend) wear in winter (summer...)?

2.

а). Учні пропонуються виписати словосполучення прикметник + іменник з текстів *слайдів 6-9*;

б). Учитель пропонує записати нові слова, у т.ч. прикметники

1) учні записують, повторюють за вчителем слова і словосполучення:

<i>beautiful</i>	<i>view</i>
<i>bright</i>	<i>flowers</i>
<i>high</i>	<i>hill</i>
<i>spring</i>	<i>blossom</i>
<i>wide</i>	<i>road</i>
<i>sunny</i>	<i>day</i>
<i>frosty</i>	<i>weather</i>
<i>rainy</i>	<i>day</i>
<i>light</i>	<i>wind</i>

2) учні складають речення усно за схемою (слайд14);

3) учні описують малюнки усно, записують за вибором один, використавши друковану копію слайду(слайди 10-13).

III. Підсумки.

Домашнє завдання:

1) вивчити слова,

2) описати краєвид усно (високий рівень) чи письмово за зразком (достатній рівень) за запропонованими ілюстраціями чи за фотографіями, малюнками з власних альбомів.

Оголошення оцінок.

3 клас

Тема. Мої повсякденні справи і заняття. Теперішній час.

Мета.

Практична Навчати правильно вживати дієслова, називати дію у тепе-рішньому часі

Освітня. Закріплення лексики, зокрема дієслів, числівників, у процесі роботи, Present Indefinite Tense.

Виховна. Виховувати культуру поведінки, спілкування.

Розвиваюча. Розвивати увагу, пам'ять.

Тип уроку. Комбінований

Обладнання. Набір карток з активною лексикою, опорні схеми

План уроку

- I. Вступна частина.
  - а) організація класу;
  - б) лексична розминка.
- II. Основна частина.
- III. Підсумки уроку.

Хід уроку

- I.
  - а). Організація класу. Вітання. Оголошення теми і завдань уроку. Запис дати.
  - б). Лексична розминка. Рахуємо до 25.
    1. **Гра «Пари слів».** Учні отримують 1-2 картки зі словом, якому є логічна пара на інших картках. Учень читає слово, решта, переглянувши картки, знаходять у себе «пару» до почутого слова і читають. (*school – teacher, hospital – doctor, worker – plant, driver – car, student – university...*)
    2. **Гра « Числа».** (математична розминка – міжпредметні зв'язки). Перед початком гри можна запропонувати пригадати «числові ряди»: 3, 13, 30; 5, 15, 50; 8, 18, 80.

Is it truth or wrong? (Yes. | No.)

1 one plus 3 three is 4 four.

2 two plus 4 four is 7 seven.

9 nine minus 8 eight is 1 one.

5 five plus 6 six is 10 ten.

8 eight plus 4 four is 12 twelve.

13 thirteen minus 3 three is 10 ten.

11 eleven plus 5 five is 16 sixteen.

40 forty minus 20 twenty is 20 twenty.

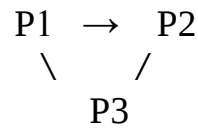
*70 seventy minus 50 fifty is 30 thirty.
25 twenty five minus 5 five is 20 twenty.*

II.

1. Перевірка володіння опорним матеріалом.

1). Читання діалогу. ст.18, в.45.

2). Діалог з використанням опорної схеми:

How old are you? I am ten *years old*.
How old is your *friend*? My *friend* is twelve.
mother
father
sister
brother
grandmother
grandfather

2.

1). Пригадаємо слова, що означають дії, які ми виконуємо *щодня – every day, звичайно – usually*

Гра «Ланцюжок»: Вчитель називає дієслово (речення) англ. мовою, учень перекладає, називає своє слово для наступного учня, той перекладає і задає слово наступному... Хто розірве ланцюг, повинен попросити: "Help me, please", тоді він отримає допомогу друзів.

2). Читаємо діалог на ст.19, в.47.

3). Оскільки ми ведемо мову про наші справи пропоную за зразком вправи, яку ми щойно прочитали, та використовуючи опорну схему та фрази на картках, (*in the morning, in the afternoon, in the evening*) запитати у друга, що він робить зазвичай у певний час (робота парами: *по 1 питанню і 1 відповіді від пари*).

What do you usually do	in the morning ?
	in the afternoon?
	in the evening ?
	at eight o'clock?
	at two o'clock ?

Прогнозовані відповіді:

I usually wash and dress in the morning.

I go to school at nine o'clock every day.

I usually help my mother in the afternoon.

*I play with my friends in the yard every day.
I read books and watch TV in the evening...*

4). Пояснення. **3 особа однини: (he, she, it): дієслово + закінчення S.** Пригадаємо слова, з якими ми знайомились нещодавно: **walk, clean, work, study.** Щоб повідомити, що ви виконуєте цю дію, ви скажете:

I walk in the park in the afternoon.

I study at school.

I work in my room.

I clean the window every Saturday.

Запишіть 2 речення.

Фізкультхвилинка.

Пригадайте, як звучать англійською мовою займенники **я, він, вона.** Ми навчилися повідомляти про дії, які ми виконуємо щодня, але коли ти хочеш повідомити, що хтось інший (третій) виконує певну дію, робить певну справу, то у англійській мові прийнято до слова, що означає дію, додавати закінчення **S.**

Прочитаємо вправу ст.17, в.41. Розглянемо опорну схему ст.14. Утворимо речення і запишемо 2 речення у зошити.

He walks in the yard in the afternoon.

Jane works in her room.

My sister studies at school.

Dan cleans his room every Saturday.

III. Підсумки.

Отже, сьогодні ми простежили, як англійською мовою можна повідомити про дію, яку виконуєте ви, яку виконує хтось інший: ваш друг, брат, сестра...

Ваше завдання – пам'ятати про закінчення **S**, яке додається до слів, що називають дію, яку виконує хтось: він – he, вона – she, мій друг – my friend... Послухайте речення, скажіть, що ваш друг робить те ж саме (**5 речень**):

Речення

I like flowers.

I live in village.

I go to school every day.

I help my mother in the afternoon.

I watch TV in the evening.

I work in the yard.

I usually read books in the evening.

I celebrate Christmas.

Відзначити роботу учнів, оголосити оцінки. Домашнє завдання в.33, с.14.

На наступному уроці ми будемо з'ясовувати, чому питаннях є слова do, does, коли і чому їх не потрібно перекладати і якщо їх називають допоміжними, то чим же вони можуть нам допомогти.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УПРАВЛІННЯ ОСВІТИ І НАУКИ
ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
ВІДДІЛ ОСВІТИ
МЕНСЬКОЇ РАЙОННОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ**

МАТЕРІАЛИ

**на 14-тий районний педагогічний ярмарок
„Використання інноваційних технологій
у навчально-виховному процесі”
у номінації початкові класи**

**ПРО ЕФЕКТИВНЕ ЗАСТОСУВАННЯ
ІННОВАЦІЙ
У ВИВЧЕННІ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ
У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ**

Підготувала
вчитель іноземної мови
Городищенської ЗОШ І-ІІ ступенів
Наталія Андріївна Шабел

Городище 2010

